

Julkaisija:

Suomen keltologinen seura - Finlands keltologiska sällskap (SFKS) r.y.
Toimisto: Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki,
p. 09 - 228 6790, email: sfks@voxopm.csc.fi

Seuran johtokunnan jäsenten yhteystiedot:

Tom Sjöblom (esimies)

Uskontotieteen laitos, PL 59, 00014 Helsingin yliopisto
tel. (09) - 191 23585 tom.sjoblom@helsinki.fi

Petri Mirala (puheenjohtaja)

Humanistinen tiedekunta, PL 3, 00014 Helsingin yliopisto
tel. (09) - 191 22351 petri.mirala@helsinki.fi

Riitta Latvio (varapuheenjohtaja)

Fleminginkatu 14 A 32, 00530 Helsinki
tel. (050) - 583 8597 riitta.latvio@vatt.fi

Jonas Holmqvist (taloudenhoitaja)

jonas.holmqvist@shh.fi

Ani Turunen (verkkotiedotusvastaava)

Korppaanmäentie 38 B 16, 00300 Helsinki
tel. (044) - 518 0161 ani@pp.inet.fi

Juhani Klemola

Englannin kielen laitos, Vaasan yliopisto, PL 700, 65101 VAASA
tel. (06) - 324 8121 juhani.klemola@uwasa.fi

Kanerva Heikkinen (sihteeri)

Englannin kielen laitos, Unioninkatu 40b, PL 24, 00014 Helsingin yliopisto
tel. (09) - 191 22140 kanerva.heikkinen@helsinki.fi

Tiedote ilmestyy neljä (4) kertaa vuodessa. Se lähetetään seuran jäsenmaksun suorittaneille. Jäsenmaksu on 14 euroa ja opiskelijoilta 9 euroa, joka voidaan suorittaa seuran pankkitilille Leonia 800017-658 504. Toimitus ja taitto: Riitta Latvio ja Kanerva Heikkinen

ISSN 1239-8594

SFKS-tiedote

Suomen keltologisen seuran jäsentiedote

N:o 2/02 Vol. VII

Tässä numerossa:

- s. 2 Sääntöuudistus etenee
- s. 3 Ehdotus seuran uusiksi säännöiksi
- s. 5 III kelttiläinen pubiseminaari
- s. 6 Tabu meni saunaan
- s. 8 E-Keltoi
- s. 9 Vuosikokousasiakirjat

Tapahtuu keltologian alalla:

ti 18.6.
klo 17.00 Dr. Donncha Ó hAodhan (Univ. of Galway) vierailuluento: **Differing Interpretations of 'The Old Woman of Beare' poem**, Renvall-instituutin Venäjä-huone, Unionink. 38 A, Helsinki.

23. - 29.9.
ti - to
iltapäivisin Dr. John Carey (Univ. of Cork) vierailee Helsingin yliopiston uskontotieteen laitoksella. Hän luennoi aiheesta **Irish Otherworld Tales**. Tarkempi aika ja paikka ilmoitetaan myöhemmin.

to 26.9.
klo 18.00 Dr. John Careyn vierailuluento **'Werewolves in Medieval Ireland'** Tieteiden talo, Kirkkok. 6, Helsinki.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Uusi johtokunta on aloittanut tarmokkaasti työnsä. Kokouksessa 29.5. keskusteltiin erityisesti tiedotustoiminnan tehostamisesta. Yhteistyö kattojärjestömme, Tieteellisten Seurojen Valtuuskunnan kanssa tulee olemaan avainasemassa: TSV tarjoaa mm. levytilaa jäsenseurojen verkkosivuille. Upouusi tiedotusvaliokuntamme (Riitta Latvio, Ani Turunen, Kanerva Heikkinen) ottaa ideoita ja ehdotuksia vastaan.

Puheenjohtajalle voi puolestaan lähettää ideoita tulevien seminaariesitelmien ja vierailuluentojen pitäjiksi. Erityisesti kaipaisin muita kuin Irlanti-aiheisia esitelmiä Skotlannin, Walesin, Bretagnen ja miksei Man-saaren ja Cornwallinkin kielet, kulttuurit ja historia saisivat olla useammin esillä tapahtumissamme. Epäsuhtaan on historialliset syynsä: useat aktiivijäsenistä ovat opiskelleet Irlannissa. Toki Irlanti-ideatkin ovat aina tervetulleita.

SÄÄNTÖUUDISTUS ETENEE

Kuten vuosikokouskutsussa mainittiin, kokous käsitteli myös seuran sääntöjen uudistamista. Puheenjohtajan laatima sääntöluonnos hyväksyttiin. Tullakseen voimaan uudet säännöt on hyväksyttävä vielä toisessa kokouksessa, jonka luontevin aika lienee syysseminaarin yhteydessä. Tärkeimmät muutokset tehtiin vanhentuneeksi koettuun seuran ns. tarkoitussykälään (uusien sääntöjen 2§) ja johtokunnan kokoonpanoon (9§).

Uudistustarpeesta oltiin ilmeisen yksimielisiä. Ainoan muutosehdotuksen (joka hyväksyttiin) sääntöluonnokseen teki luonnoksen tekijä itse. Seuraa "toiminnallaan vahingoittaneen" jäsenen erottamista vaikeutettiin siten, että päätös on vahvistettava yhdistyksen kokouksessa. Tämä siksi, ettei joku tuleva johtokunta potkisi seurasta jonkun kilpailevan koulukunnan jäseniä. Tämmöistä ei ole koskaan tehty eikä toivottavasti tehdäkään, mutta säännöthän tulee tehdä kaikkia mahdollisia tilanteita varten eikä vain nykyistä sopuisaa jäsenistöämme ajatellen.

PETRI MIRALA

Suomen keltolainen seura - Finlands keltoliska sällskap (SFKS) r.y.

TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2001

Tuloslaskelma 1.1.2001 - 31.12.2001

Varsinainen toiminta		
Tuotot:	Julkaisu-toiminta	260,00 mk
Kulut:		
	Pankkikulut	-282,50 mk
	Kokousterjollut	-60,00 mk
	Postituskulut	-246,00 mk
	Puhelut	-78,40 mk
	TSV:n jäsenmaksu	-300,00 mk
		<hr/>
		-966,90 mk

Kulujäämä	-706,90 mk	
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	1 120,00 mk	
	<hr/>	
Tilikauden tulos	413,10 mk	
TASE		
Vastaavaa	Pankkisaamiset	557,07 mk
Vastattavaa	Oma pääoma 1.1.2001	143,97 mk
	Tilikauden ylijäämä	413,10 mk
		<hr/>
	Oma pääoma 31.12.2001	557,07 mk

Espossa 22.4.2001

Tuija Kuha

Suomen keltolainen seura - Finlands keltoliska sällskap (SFKS) r.y.

TULO- JA MENOARVIO VUODELLE 2002

Varsinainen toiminta

Tuotot	Julkaisu-toiminta	50,00 €
Kulut		
	Pankkikulut	-45,00 €
	Puhelut	-15,00 €
	Postituskulut	-50,00 €
	Yleisötilaisuuudet	-35,00 €
	Monistuskulut	-20,00 €
	Toimistotarvikkeet	-20,00 €
	TSV:n jäsenmaksu	-50,00 €
		<hr/>
		-235,00 €

Kulujäämä -185,00 €

Varainhankinta		
Jäsenmaksut	185,00 €	
	<hr/>	
Tilikauden tulos	0,00 €	

Espossa 4.4.2002

Tuija Kuha

Tilintarkastuskertomus

Olemme tarkastaneet Suomen keltolainen seura r.y. - Finlands keltoliska sällskap r.f:n tilinpäätöksen ja kirjanpidon vuodelta 2001 hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Tilinpäätös on laadittu voimassa olevien sääntöjen mukaisesti. Ehdotamme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista sekä vastuuvapauden myöntämistä.

Helsingissä huhtikuun 5. päivänä 2002

Boije Thilman

Olli Pellikka

JOHTOKUNNAN ESITYS SUOMEN KELTOLOGISEN SEURAN (SFKS) TOIMINTASUUNNITELMAKSI 2002 - 2003

Tieteellinen toiminta

Seura toimii tieteellisenä keskusteluforumina keltologian tutkijoille ja harrastajille - käsittäen kuten tähänkin asti keltologian mielummin laajasti kuin suppeasti, ts. sisältäen kelttiläisten kielten lisäksi muut nk. kelttiläisten maiden kulttuuria tutkivat oppiaineet.

Seuran ensisijaiset tieteelliset tapahtumat ovat keväisin ja syksyisin järjestettävät seminaarit, joista kevätseminaari vuosikokouksen yhteydessä. Seura selvittää mahdollisuuksia järjestää syysseminaari Helsingin ulkopuolella. Seura pyrkii solmimaan kontakteja naapurimaihin pitemmän aikavälin tavoitteenaan seminaarin tai seminaarien järjestäminen naapurimaissa yhdessä sopivan yhteistyötahon kanssa. Seura järjestää myös muita esitelmätilaisuuksia.

Seura toimii yhteistyössä yliopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa tavoitteenaan varmistaa, että keltologian, erityisesti kelttiläisten kielten opetustarjontaa lisättäisiin maassamme. Seura tiedottaa ulkomaisista apurahamahdollisuuksista ja kurssitarjonnasta jäsenistölle.

Johtokunnan toiminnan tehostaminen

Johtokunnan jäsenten työnjakoa pyritään selkiyttämään siten, että se tukee seuran tarkoituksien toteuttamista. Mikäli tarpeen, nimetään johtokunnan lisäksi muusta jäsenistöstä vastuuhenkilöitä eri tehtäviin. Periaatetta johtokunnan kokousten avoimuudesta koko jäsenistölle pyritään toteuttamaan paremmin tiedottamalla niistä kiinnostuneille jäsenille sähköpostitse.

Tiedotustoiminta

Seura pohtii uudelleen tiedotusstrategiaansa. Se pyrkii käyttämään aktiivisemmin Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan (TSV) jäsenseuroilleen tarjoamia tiedotuspalveluita, mm. perustamalla kotisivut TSV:n www.pro.tsv.fi -palvelimelle ja tiedottamalla seuran järjestämistä tilaisuuksista TSV:n Tieteessä tapahtuu -lehdessä.

SFKS-tiedotetta toimitetaan edelleen neljä kertaa vuodessa. Johtokunta selvittää kuitenkin olisiko eduksi siirtyä osaksi käyttämään sähköpostia ja verkkosivuja tiedotuksessa. Jäsenistön sähköpostiosoitteet kootaan postituslistaksi, joka täydentää tiedotetta esim. lyhyellä varoitusajalla järjestettävistä esitelmätilaisuuksista tiedotettaessa.

Tiedotuksen tehostamista tuetaan erottamalla sihteerin ja tiedottajan toimet toisistaan.

Sääntöuudistus

Toiminnan tehostamista tukee myös sääntöuudistuksen loppuunvieminen. Mikäli vuosikokous 20.4.2002 hyväksyy johtokunnan esityksen uusituiksi säännöiksi, voidaan sääntömuutokseen vaadittava toinen kokous järjestää joko jo sovitun Dr. Donncha Ó hAodhan "The Old Woman of Beara"-runoa koskevan esitelmätilaisuuden 18.6. tai syysseminaarin yhteydessä.

EHDOTUS SEURAN UUSIKSI SÄÄNNÖIKSI, Petri Mirala 19.4.2002

MUUTTUNEET KOHDAT JA LISÄTYT OTSIKOT KURSIIVILLA

(lisäksi kohdissa 6§-7§ ja 12§-13§ on asioita siirretty pykälästä toiseen ja yhdistelty; ent. 15§ on nyt 14§)

SUOMEN KELTOLOGINEN SEURA – FINLANDS KELTOLOGISKA SÄLLSKAP r.y.:n säännöt

1§ NIMI

Yhdistyksen nimi on Suomen Keltologinen Seura – Finlands Keltologiska Sällskap r.y. ja sen kotipaikka on Helsinki.

2§ TARKOITUS

Yhdistys on tieteellinen seura, jonka tarkoitus on toimia keltologisen tutkimuksen ja harrastuksen yhteistyöelimenä sekä edistää ja levittää alan tietoutta ja tuntemusta Suomessa. Yhdistys pyrkii edistämään keltologian opetusta ja tutkimusta yhteistyössä mm. yliopistojen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tieteellisten seurojen kanssa.

3§ TOIMINTA

Tavoitteensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää luentoja ja esitelmää jäsenilleen ja yleisölle, välittää alan tietoutta lehdistön avulla, järjestää tutkimus- ja opintomatkoja sekä harjoittaa julkaisutoimintaa.

4§ JÄSENYYS MUISSA JÄRJESTÖISSÄ

Yhdistys voi liittyä yhteisjäseneksi kotimaisiin ja kansainvälisiin tieteellisiin järjestöihin. Yhdistys voi myös liittyä muihin järjestöihin, joiden jäsenyys edistää yhdistyksen tarkoituksen toteutumista.

5§ VARAINHANKINTA

Toimintansa mahdollistuttamiseksi yhdistyksellä on oikeus kerätä jäsenmaksuja; ottaa vastaan avustuksia ja lahjoituksia; järjestää maksullisia seminaareja ja esitelmätilaisuuksia yleisölle, tarvittaessa asianmukaisella luvalla, sekä harjoittaa julkaisutoimintaa.

6§ JÄSENYYS

Yhdistyksen jäseniä ovat vuosi-, kunnia- ja kirjeenvaihtajajäsenet.

Vuosijäseniksi voivat liittyä kaikki keltologian asiantuntijat ja harrastajat.

Kunniajäseniksi voidaan kutsua seuran toiminnassa erittäin ansioituneita tai seuran tarkoituksien muulla tavoin merkittävästi edistäneitä henkilöitä. Kirjeenvaihtajajäseniksi voidaan kutsua ensisijaisesti ulkomailla toimivia henkilöitä, jotka ovat ansioituneet tieteen tai muutoin kulttuurin alalla.

Vuosijäsenet hyväksyy johtokunta. Kunnia- ja kirjeenvaihtajajäsenet kutsuu yhdistyksen kokous johtokunnan esityksestä.

7§ JÄSENMAKSUT

Vuosijäsenet maksavat vuosikokouksen vahvistaman vuotuisen jäsenmaksun. Kunnia- ja kirjeenvaihtajajäsenet on vapautettu jäsenmaksuista.

Jäsenmaksujen suuruudesta päättää yhdistyksen vuosikokous.

8§ EROAMINEN YHDISTYKSESTÄ

Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti johtokunnalle tai sen puheenjohtajalle taikka ilmoittamalla eroamisesta yhdistyksen kokouksessa pöytäkirjaan merkittäväksi.

Jäsen voidaan erottaa yhdistyksestä johtokunnan päätöksellä, mikäli katsotaan hänen toiminnallaan vahingoittaneen yhdistystä. **Päätös tulee vahvistaa seuran kokouksessa. Johtokunta voi myös katsoa jäsenen eronneeksi, mikäli hän on muistutuksesta huolimatta toistuvasti jättänyt jäsenmaksunsa maksamatta.**

9§ JOHTOKUNTA

Yhdistyksen asioita hoitaa vuosikokouksessa valittu johtokunta. Johtokuntaan kuuluu esimies, puheenjohtaja, rahastonhoitaja ja sihteerin lisäksi kolme (3) muuta jäsentä. Vuosikokous voi lisäksi valita enintään kolme (3) johtokunnan varajäsentä. Johtokunnan jäsenten toimikausi on vuosikokousten välinen aika.

Mikäli johtokunnan jäsen pyytää eroa kesken kautensa tai tulee estyneeksi hoitamaan tehtävänsä, voi johtokunta vapauttaa hänet tehtävästä. Johtokunta voi tarvittaessa nimetä keskuudestaan uuden esimiehen, puheenjohtajan, rahastonhoitajan tai sihteerin jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Johtokunta voi tarvittaessa täydentää itseään kutsumalla yhden tai useampia varajäseniä johtokunnan jäseneksi. samoin jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta, kun he katsovat siihen olevan aihetta tai kun vähintään kolme (3) johtokunnan jäsentä sitä vaatii.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään neljä (4) sen jäsenistä, esimies, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaanluettuna on läsnä. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella ääntenenemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan mielipide, vaaleissa kuitenkin arpa.

10§ NIMEN KIRJOITTAMINEN

Yhdistyksen nimen kirjoittavat esimies, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, yksi heistä yhdessä sihteerin tai taloudenhoitajan kanssa.

11§ TILIKAUSI JA TILINPÄÄTÖS

Yhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi.

Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja johtokunnan vuosikertomus on annettava tilintarkastajille viimeistään kaksi viikkoa ennen vuosikokousta. Tilintarkastajien tulee antaa kirjallinen lausuntonsa johtokunnalle viimeistään viikkoa ennen vuosikokousta. Tilintarkastajien toimikausi on vuosikokousten välinen aika.

12§ KOKOUKSET

Yhdistyksen kokoukset kutsuu koolle johtokunta. Kokouskutsu on toimitettava viimeistään neljatoista (14) päivää ennen kokousta joko lähettämällä kutsu kirjallisena kullekin jäsenelle tai julkaisemalla kutsu yhdessä valtakunnallisessa päivälehdessä.

Ylimääräinen kokous pidetään, kun yhdistyksen kokous niin päättää tai kun johtokunta katsoo siihen olevan aihetta tai kun vähintään yksi kymmenesosa (1/10) yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä johtokunnalta, erityisesti ilmoitettua asiaa varten, kirjallisesti vaatii.

Yhdistyksen kokouksessa on jokaisella jäsenellä äänioikeus ja jokaisella äänioikeutetulla yksi (1) ääni. Alle 15-vuotiailla jäsenillä ei ole äänioikeutta.

Yhdistyksen päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaistaan vaalit arvalla. Muutoin päätökseksi tulee kokouksen puheenjohtajan kannattama mielipide.

Yhdistyksen vuosikokous pidetään vuosittain viimeistään huhtikuun aikana johtokunnan määräämänä aikana ja määräämässä paikassa.

13§ VUOSIKOKOUSASIAKSET

Yhdistyksen vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. kokouksen avaus;
2. valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja tarvittaessa kaksi äänenlaskijaa;
3. todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. hyväksytään kokouksen työjärjestys;
5. esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto;
6. päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä;
7. vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä jäsenmaksujen suuruus;
8. **valitaan yhdistyksen esimies, puheenjohtaja, rahastonhoitaja ja sihteeri sekä johtokunnan muut jäsenet ja varajäsenet;**
9. valitaan kaksi tilintarkastajaa ja **kaksi varatilintarkastajaa;**
10. käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen vuosikokouksen käsiteltäväksi, on hänen siitä kirjallisesti ilmoitettava johtokunnalle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

14§ SÄÄNTÖJEN MUUTTAMINEN JA YHDISTYKSEN PURKAMINEN

Päätös sääntöjen muuttamisesta ja yhdistyksen purkamisesta edellyttää, että kahdessa (2) perättäisessä kokouksessa, joista toinen on vuosikokous, kaksi kolmasosa (2/3) läsnäolevista äänioikeutetuista jäsenistä sitä puoltaa. Kokouksen välisen ajan tulee olla vähintään neljä (4) viikkoa. Kokouskutsussa on mainittava sääntöjen muuttamisesta tai yhdistyksen purkamisesta.

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2001

Seuran vuosikokous pidettiin Helsingissä 28.4.2001. Kokouksessa valittiin seuran esimieheksi Harri Nyberg ja johtokuntaan seuraavat henkilöt: Petri Mirala (puheenjohtaja), Tom Sjöblom (varapuheenjohtaja), Tuija Kuha (taloudenhoitaja), Kanerva Heikkinen (sihteeri), Alexandra Bergholm ja Jonas Holmqvist. Johtokunnan työnjaosta päätettiin johtokunnan järjestäytymiskokouksessa, joka pidettiin 17.5.2002. Johtokunta kokoontui toimikauden aikana 5 kertaa: 17.5.2001, 24.9.2001, 4.1.2002, 18.3.2002 ja 20.4.2002. Tämän lisäksi johtokunnan jäsenet pitivät aktiivisesti yhteyttä toisiinsa sähköpostitse. Vuosikokouksen jälkeen pidettiin pubiseminaari, jossa keltologista tutkimusta ja potentiaalisia tutkimusaiheita tuotiin esille eri näkökulmista aihepiiriä tarkastelevien alustuksien avulla (Tom Sjöblom: *Asterixin kelttiläisyys*, Kanerva Heikkinen: *Aistävä ja uhka: koira keskiaikaisessa kelttiläisessä kirjallisuudessa*, Harri Nyberg: *An gorta mór: Irlannin nälänhätä 1845-51*, Riitta Latvio: *Lippu salkoon – kelteistä nekin kertovat*, Petri Mirala: *Iirin ja ulsterinskotin kielet Pohjois-Irlannin politiikassa*, Tuija Kuha: *Bretonin kielen asema*; Jonas Holmqvist: *Blascaod Mór ja Munsterin murre*, Anu Nyssönen: *Matka vihredelle saarelle – Irlanti-kuvan myyttinen rakentuminen matkakertomuksissa*).

Ensimmäisen pubiseminaarin saaman suuren suosion johdosta toinen pubiseminaari pidettiin 10.11.2001 (Tom Sjöblom: *Legenda kuningas Arthurista*, Alexandra Bergholm: *Villimiehet varhaisirlantilaisessa kertomusperinteessä*, Kanerva Heikkinen: *Ei mitään tuhaajapoikia: Sikopaimen kelttiläisessä kertomusperinteessä*, Juhani Klemola: *Kelttiläisten kielten vaikutus englannin kieleen*, Anu Nyssönen: *Hautajaiset ja siirtolaiseksi lähtö: Wakes and America Wakes*, Petri Mirala: *Kuoleeko iirin kieli?*).

Jäsenistön määrä on edellisten vuosien tavoin ollut noin 50. SFKS-tiedotetta ilmestyi vuoden aikana neljä numeroa. Tiedotteissa on pyritty informoimaan seuran jäseniä keltologian alan tapahtumista sekä kotimaassa että ulkomailla. Myös vuosikokousasiakirjat, kirja-arvostelut, tieteelliset artikkelit ja raportit pubiseminaarista ovat olleet osa tiedotetta.

Renvall-instituutin British and Irish Studies –opintokokonaisuuden kanssa on oltu yhteistyössä. Seuramme jäsenet olivat aktiivisesti järjestämässä Renvall-instituutin *Helsinki Irish Seminar* –luentosarjaa ja puhumassa siellä [19.1.2001 Sirkku Aaltonen (Vaasan yliopisto): *Heroines of the Emerald Isle: Irish Women in the Finnish Theatre*, 2.2.2001 Kanerva Heikkinen (Helsingin yliopisto): *The Boar in the Celtic Mind*, 16.3.2001 Tom Sjöblom (Helsingin yliopisto): *“The Heirs of Patrick” – Christianity and Church as Symbols of Celtic Identity*, 6.4.2001 Anders Ahlqvist (National University of Ireland, Galway): *Iirin kieli ennen ja nyt*, 4.5.2001 Andrew Newby (Helsingin yliopisto): *“Highlanders and Irishmen, Shoulder to Shoulder”? Irish Home Rule and Scotland, 1885-1893*]. Kanerva Heikkistä haastateltiin YLE1:n humanististen tieteiden ajankohtaisohjelmassa *Leikkivä ihminen* (2.2.2002) kelttiläisistä villisianmetsästyskertomuksista. Petri Mirala esitelmöi aiheesta *Catholics, Protestants and the Politics of Irish Freemasonry* Sheffieldin yliopistossa (28.5.2001). Tom Sjöblom kertoi YLE:n TV- uutisissa (1.11.2001) pyhäpäivän muuttuvista perinteistä ja esitelmöi Porin työväenopistossa aiheesta *Perinne ja kulttuurinen muisti irlantilaisessa yhteiskunnassa*. Mekrijärvellä pidettyyn kollokvioon *International Colloquium on Early Contacts between English and the Celtic Languages* (24.-26.8.2001) osallistui seuran jäseniä.

Seuran jäsenistä ovat antaneet yliopisto-opetusta mm. Tom Sjöblom, Petri Mirala (*Irish Freemasonry in Its 18th Century Context, Finland and Ireland, Pohjois-Irlanti mediassa, Northern Ireland: A Seminar*), Andrew Newby (*Finland and Ireland, The Highland Clearances: Seminar*), Anders Ahlqvist (muinaisiiri) ja Olli Pellikka (*Johdatus irlantilaiseen musiikkiin: Opintopiiri*). Petri Mirala on toiminut Finnish-Irish Society:n johtokunnan varajäsenenä, tarkistanut ja täydentänyt CIMO:n *Opiskelemaan Irlantiin* –oppaan uuden painoksen sekä puhunut CIMO:ssa Irlantiin opiskelemaan aikoville.

Resurssien vähäisyyteen nähden tutkimus- ja opetustoiminta on ollut erittäin vilkasta ja tulokset ovat olleet hyviä. Seura on onnistuneesti pitänyt yllä aktiivista ja innostunutta monitieteistä tutkimus- ja opiskelijayhteisöä.

Sopimuksina tabut ovat toki erityislaatuisia. Niitähän ei voi rikkoa (ilman katastrofaalisia seurauksia), mutta paradoksaalisesti kukaan ei myöskään koskaan pysty pitämään tabusopimuksia. Seurauksista ei voi myöskään neuvotella, vaan rangaistus on automaattinen. Näin Sjöblom päätyy määrittelemään tabun varhaiskeskiaikaisessa irlantilaisessa kontekstissa sääntönä, sitoumuksena tai rajoituksena, joka perustuu intuition vastaisiin, arkihavaintojen todentamia kausaliitteja rikkoviin väittämiin. Sjöblom tarkastelee tabuja myös maagisina puheakteina nimenomaan niiden automaattisuuden perusteella.

Teorian nivominen sosiaaliseen todellisuuteen jää Sjöblomilta osin kesken, ehkä hankkeen kunnianhimoisuuden takia, mutta kenties myös tekstikorpuksen yksipuolisuuden tähden. Lukija ei voine välttää hienoista epäilystä siitä onko tabuihin todella uskottu varhaisessa Irlannissa, sillä lakiteksteissä ja muissa säilyneissä 'sopimusteksteissä' niihin ei viitata lainkaan. Ovatko tabut todella vaikuttaneet sosiaaliseen todellisuuteen ihmisten käyttäytymisen tasolla?

Tässä kohdin kirja ei täysin vakuuta. Kognitiivisten prosessien analyysin jälkeenkin olin edelleen kysymymerkkinä, kuten lapsena konsanaan 'saunaloron' suhteen. Saunaan mennään ja siellä on naula, johon pistetään laukku. Entä sitten? Enempää loru ei kerro, menipä saunaan sitten satu taikka tabu. Mitä saunassa tehdään ja mitä sauna on meille suomalaisille, ei pelkästään tuon sadun saunassa käväisyyn perusteella avautune tutkijoille hamassa tulevaisuudessa.

Riitta Latvio

E-KELTOI: CALL FOR PAPERS

E-Keltoi, the new electronic, interdisciplinary journal of Celtic Studies published by the University of Wisconsin-Milwaukee Center for Celtic Studies is accepting submissions of individual articles and of proposals for future themed volumes (<http://www.uwm.edu/Dept/celtic/ekeltoi>).

The journal is an integral part of the Center's mission to promote and disseminate research and communication related to Celtic cultures, past and present, in the academic arena as well as for the general public. The journal will provide free access to cutting-edge, peer-reviewed articles solicited to address specific themes from a range of cross-disciplinary and international perspectives. The goal is to make full use of the electronic medium in a way that cannot be equaled by print journals due to cost or formatting constraints: numerous full-color images per article; video and audio clips; links to other sites embedded in the text; etc. Prospective authors are encouraged to make full use of the potential of the electronic medium in their choice of topic and presentation format.

E-Keltoi will begin accepting submissions as of August 1, 2002. For detailed information on disciplinary categories, themes, format and submission instructions and schedule, please visit: <http://www.uwm.edu/Dept/celtic/ekeltoi/callpapers.html>.

Articles can be sent either electronically (barnold@uwm.edu or thhruby@uwm.edu) or through the mail to: Bettina Arnold, General Editor, e-Keltoi, University of Wisconsin-Milwaukee, Department of Anthropology, Sabin Hall 290, PO Box 413, Milwaukee, WI 53211 USA.

III kelttiläinen pubiseminaari

Kolmas kelttiläinen pubiseminaari pidettiin jo perinteeksi muodistuneeseen tapaan O'Malley's-pubissa. Puhetta johti Tom Sjöblom ja alustuksissa käsitellyt aiheet ulottuivat Catulluksen Roomasta Patagoniaan.

Tilaisuuden aloitti Seppo Heikkinen esittelemällä oppineeseen tyyliin kelttiläisyyttä roomalaisen mutta Gallia Cisalpinassa syntyneen Gaius Valerius Catulluksen runoudessa. Hän toi esille muun muassa Catulluksen poikkeuksellisen voimakkaan myötätunnon Caesarin valloittamaa Galliaa kohtaan ja spekuloi Catulluksen satiirisen tyylin ja myöhempien kelttiläissukuisten kirjailijoiden (Swift, Shaw, Wilde) välisillä paralleleilla.

Tom Sjöblomin alustus käsitteli kiirastulta ja sen mahdollisia kelttiläisiä juuria. Sjöblom kävi lyhyesti läpi kiirastuliopin historian todeten heti alussa, ettei Trenton kokouksessa hyväksytylle opille löydy varsinaista raamatullista perustelua, joskin pyhässä kirjassa on toki hengen puhdistumiseen liittyviä kielikuvia. Sjöblomin mukaan viittauksia kiirastuleen löytyy jo Augustinukselta ja Origeneeltä, mutta paikaksi kiirastuli kehittyä vasta 1200-luvulla. Keskeinen kirjailija tässä kehityksessä on Dante, jonka käyttämät lähteet johtavat mahdollisesti varhaiseen Irlantiin ja Pyhään Patriikiinkin liittyvään perinteeseen.

Glyn Banks kertoi eloisesti Patagonian Chubutin walesiläisen siirtokunnan vaiherikkaasta historiasta ja kukoistavasta nykyisyydestä. Ehkä kiehtovimpia olivat hänen anekdoottinsa Patagonian walesiläisten kunnostautumisesta Argentiinan riveissä ja ilmavoimissa Falklandin sodan aikaan.

Heli Teittinen analysoi Irlannin enemmän tai vähemmän puolueetonta roolia ja asemaa toisessa maailmansodassa. Sinänsä varovaisen politiikan pikantti irlantilainen erikoisuus oli surunvalittelu Hitlerin kuoleman johdosta.

Olli Pellikka pohdiskeli irlantilaisen pubikulttuurin historiaa, kehitystä ja rappeutumista. Kehityksen valtavirta näyttää Pellikan mukaan nykyisin johtavan pienemmästä suurempaan ja kodikkaasta olohuoneenjatkeesta mannermaiseen irlantilaismuseoon.

Yleisöä oli paikalle kertynyt noin kolmenkymmenen kuulijan verran ja keskustelu niin puheenvuorojen välissä kuin lopussakin soljui vilkkaasti.

Kanerva ja Seppo Heikkinen

Tabu meni saunaan, pisti laukun naulaan. Tabu tuli saunasta, otti laukun naulasta.

Tom Sjöblom: **Early Irish Taboos – A Study in Cognitive History.**
Comparative Religion 5. University of Helsinki,
Department of Comparative Religion, 2000. 279 sivua.

Ennen Tom Sjöblomin väitöskirjaa *Early Irish Taboos* irlantilaisesta tabukäsityksestä on kirjoitettu ainoastaan yksi yleisesitys – John Reinhardin *The Survival of Geis in Medieval Romance* vuodelta 1933. Yksittäisiä tarinoita tai jotain tiettyä tabutyyppiä koskevia tutkimuksia sen sijaan on olemassa. Sjöblomin tavoite työssään on kaksitahoinen: muodostaa kokonaiskuva varhaisten (n. 600–1200 jKr.) tabu-uskomusten luonteesta ja sen avulla selittää irlantilaista varhaiskeski-aikaista uskonnollista ajattelua määrittävää loogikkaa sekä kehittää (uskonto)historiaan uutta tutkimusotetta. Irlantilaisessa 'tabulogiassa' teos paikkaa hyvinkin monografian mentävän aukon, sillä varhaisten tabu-uskomusten kokonaisvaltainen, uusimpiin editioihin perustuva kartoitus on puuttunut. Tutkimuksen tärkein anti on mielestäni kuitenkin sen teoreettisesti vahvassa argumentoinnissa: sekä aikaisempien lähestymistapojen kritiikissä että ennakkoluulottomassa uudentyyppisen teorian soveltamisessa tekstianalyyysiin. *Early Irish Taboos* puntaroi ansiokkaasti irlantilaisia keskiaikaisia tekstejä lähteinä käyttäneiden tutkijoiden tieteenfilosofisia premissejä ja tutkimusmenetelmiä. Tämän lisäksi Sjöblom käy läpi kunnioitettavan määrän sekä kulttuuritutkimuksessa käytettyjä peruskäsitteitä ja paradigmoja. Vaikka teoksen tämä osa on lähinnä dekonstrukttiivinen, Sjöblom ei mitätöi perinteisten näkökulmien merkitystä vaan painottaa monien erilaisten lähestymistapojen tärkeyttä kulttuurintutkimukselle. Omalla metodillaan Sjöblom pyrkii täydentämään aiemmin käytettyjä, lähinnä relativistisia paradigmoja positivistisella tutkimusotteella – yhdistämällä kognitiotieteen teoriaa historian tutkimukseen.

Sjöblom sanoutuu teoksessaan irti perinteisestä historian tutkimuksesta, jossa on kartettu teorioita ja pyritty "selittämään" tutkimuskohteena oleva ilmiö sitä kuvailemalla. Teoriattomuus on harha, sillä jo määriteltäessä, mitkä asiat kuuluvat tiettyyn ilmiöön ja mitä voidaan käyttää lähdemateriaalina eli mihin kiinnitetään huomiota sitä tutkittaessa, tehdään teoreettisia oletuksia ilmiön luonteesta. Erityisen ongelmallisena Sjöblom näkee deskriptiivisen paradigman käytön tutkittaessa järjestelmiä, jotka koskevat uskomuksia ja ideologioita, (kulttuurisen) tiedon muodostusta ja mentaalisia prosesseja. Uskonnon tapauksessa joudutaan tällöin joko olettamaan uskonnollisia universaaleja, kuten 'pyhä', tai käyttämään tutkijan oman kulttuurin kategorioita uskonnon elementtien tunnistamiseen. Kognitiotieteen teoreetikot taas kyseenalaistavat jopa perinteisen kulttuurintutkimuksen lähtökohdan eli oletuksen, että kulttuurin presentaatiot muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia, joita varhaiskeski-aikaisen Irlannin tapauksessa voitaisiin kutsua esimerkiksi kristilliseksi tai esi-kristilliseksi/kelttiläiseksi maailmankatsomukseksi. Maailmankatsomuksien ja ideologioiden sijaan Sjöblom katsoo paremmaksi (Daniel Dennettin tavoin) puhua uskomusympäristöistä (belief environment), jolla hän pyrkii tuomaan esiin ihmismielen taipumusta muistaa ja käyttää ennemminkin epämääräisiä ja tilannesidonnaisia uskomuskokoelmia ohjaamaan toimintaa kuin hyvin jäsenneityjä ja vakaita kokonaisuuksia, kuten uskonnollisia oppirakennelmia.

Sjöblom kairaa yksittäisen kulttuurin presentaatioiden alle tutkimalla yleisinhimillisiä mielen toimintaperiaatteita. Kognitiivinen historia, joksi Sjöblom tutkimusotettaan nimittää, olettaa strukturalistien ja post-strukturalistien tavoin, että menneen ajan ihmisten kognitiivisia prosesseja voidaan tutkia analysoimalla kielellisiä konventioita, muotoja ja tapoja. Tähän tarkoitukseen sopii mikä tahansa kirjallinen dokumentti. Sjöblomin peruste erityisesti narratiivien käytölle tutkimusmateriaalina on, että kognitioteoria näkee kertomukset perustavina ihmisen kognitiolle välineenä, joiden avulla

reflektoidaan omia kokemuksia. Tarinoiden avulla luodaan perspektiiviä omille kokemuksille ja nivelletään kokemukset osaksi omaa uskomusympäristöä. Minkälaisia narratiiveja kokemuksista rakennetaan kertoo Sjöblomin mukaan siitä miten ihmismieli järjestää kulttuurista tietoa. Vaikka tabukäyttäytymistä ei pystytä omasta ajastamme käsin ymmärtämään kokemuksellisella tasolla, tämä ei Sjöblomin mielestä sulje pois mahdollisuutta vastata kysymykseen miksi ja miten tabukokemukset syntyvät.

Tabu on alun perin polynesianainen termi, jolla tarkoitetaan arkipäiväisestä tai tavanomaisesta erotettavia henkilöitä, esineitä ja toimintaa. Antropologisessa kielenkäytössä siitä on kehittynyt yleisnimitys arkkityypiselle kulttuuriselle säännölle tai valtuudelle. Mitä varhaiskeski-aikaisia irlantilaisia termejä Sjöblom, yhteisymmärryksessä muiden varhaisirlantilaisen perinteen tuntijoiden kanssa, niputtaa yleisnimikkeeseen tabu? Tyypillisin tai yleisin on *geis* (monikko *gess*), mutta myös termien *airmert* (mon. *airmerta*), *airmit*, *airgart* (mon. *airgarta*) ja *búaid* (mon. *buada*) katsotaan viittaavan tabu-uskomuksiin. Sjöblom on käynyt analyysiaan varten läpi kaikki tällä hetkellä tiedossa olevat varhaisissa irlantilaisissa teksteissä esiintyvät viittaukset tabukäyttäytymiseen. Näiden joukossa ei ole ainoatakaan teologista tai filosofista tekstiä, jotka selittäisivät irlantilaisten tabujen luonnetta tai olemusta. Irlantilaistabut esiintyvät yleensä varhaisissa kertomuksissa ja ne asetetaan yleensä tarinan sankarille, joskus myös nimetyille ryhmälle, kussakin kertomuksessa ainutlaatuisina ja tilannekohtaisina. Kertomuksissa tabun voi asettaa kuka vain, jopa ventovieras, mutta asettajasta riippumatta tabun perusominaisuus on kohtalonomaisuus, että se rikotaan väistämättä. Tabun rikkomisesta puolestaan seuraa automaattisesti kuolema, mikä näyttää olevan 'tabulla lyödyn' tiedossa. Kuningas Cónaire esimerkiksi, kuultuaan tabunsa, toteaa lakonisesti: 'Tämä ei lisää päivieni määrää'.

Suuri osa varhaisissa kertomuksissa tavatuista irlantilaisista tabuista vaikuttaa nykyajan länsimaisesta ihmisestä vähintään oudoilta rajoituksilta (tai velvoitteilta), joilla ei näyttäisi olevan minkäänlaista relevanssia sen kummemmin henkilön kuin yhteisönkään edun kannalta. Yksi edellä mainitun Cónairen tabuista esimerkiksi oli, että hän ei saanut kiertää Tाराa myötäpäivään. Jopa tutkijat ovat tavanneet pitää rajoituksen absurdiutta tai irrationaalisuutta riittävänä ehtona 'tabuluokkaan' kuulumiselle, vaikka siihen ei kertomuksessa viitattaisikaan asianmukaisella iirinkielisellä 'tabunimikkeellä'. Henkilön tabut ovat usein sääntöinä keskenään ristiriitaisia, mikä on tietysti omiaan nopeuttamaan niiden rikkomista. Äärimmillään varhaisia irlantilaistabuja on päädytty pitämään pelkästään kerronnan välineenä, joka saa tapahtumat vyörymään vääjäämättömästi kohti päähenkilön tuhoa. Funktionalistit, kuten Eleanor Hull ovat liittäneet tabut kuningasintituutioon rituaalisina rajoitteina, jotka asetetaan uudelle kuninkaalle hänen noustessaan valtaistuimelle. David Greene muun muassa on nähnyt tabujen funktiona kunniaan perustuvan eettisen koodin säätelyn. Funktionalistiset selitykset eivät kuitenkaan Sjöblomin mielestä riitä perustelemaan tabujen alkuperäistä käyttöä – varsinkin kun ne Irlannissa tuntuvat olevan hengenvaarallisia – vaikka hän yhtyy näkemykseen tabujen liittymisestä pääasiassa tiettyihin tärkeisiin yhteisöllisiin asemiin, kuten kuninkuuteen tai sankaruuteen.

Sjöblom ei näe tabuja irrationalisena käyttäytymisenä. Sjöblomin väitöskirjan pääargumentti on, että varhaiskeski-aikaisia irlantilaisia tabuja ei voida selittää ilman kognitiivisia prosesseja, jotka ohjaavat tabukäyttäytymistä kuten muitakin kulttuurin käytäntöjä. Eräänä irlantilaisten tabu-uskomuksien pohjalla olevana kognitiivisena prosessina hän näkee neuvottelun: varhaiselle irlantilaiselle yhteiskunnalle tyypillisen sosiaalisten suhteiden mieltämisen sopimuksena. Tämä tulee hyvin esiin esimerkiksi tuon ajan keskeisissä yhteisöllisessä hierarkioissa: vasallijärjestelmässä (*céilsine*; engl. clientship), sukulaisuussuhteissa (*fine*; engl. kin-group), kirkon ja maallisen vallan liitossa sekä edellä mainitussa kruunajaisseremoniassa. Näissä sopimuksissa Sjöblom näkee erityispiirteinä vastavuoroisuuden ja sopimuksen täyttämisen varmistavat vakuudet. Samoin tabut voidaan Sjöblomin mukaan mieltää kahden osapuolen väliseksi sopimuksiksi. Kuninkaan tabut liittyisivät heimojumalattaren ja kuninkaan välille solmittavaan liittoon (sopimusehtona).